

Egzodus liječnika: U Hrvatskoj mi se za tri života ne bi pružilo toliko šansi koliko u Švedskoj

LIJEČNICI NAPUŠTAJU ZDRAVSTVO KOJE TONE

13. travnja 2014 08:17

Napisao: Ljerka Bratonja Martinović

Vukovarsku bolnicu zamijenila je švedskom klinikom i pridružila se desecima liječnika koji posljednjih mjeseci napuštaju hrvatske bolnice i ambulante i odlaze raditi u

zapadnoeuropske države. Psihijatrica iz Vinkovaca Valentina Čović Muškić već nekoliko mjeseci radi u Klinici za forenzičku psihijatriju regije Östergötland u Švedskoj, a oduševljena je uvjetima rada koje joj osigurava švedska država. Istim su putem krenuli i brojni anesteziolozi, kirurzi, radiolozi, obiteljski liječnici, kojima su države poput Velike Britanije, Nizozemske, Švicarske, Švedske, Norveške, širom otvorile vrata nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju.

Većina ih ne odlazi samo zbog novca, iako su liječničke plaće u tim državama višestruko veće nego ovdje, već i pod pritiskom neizvjesnosti, sve lošijih uvjeta rada u hrvatskim bolnicama i nebrige društva za liječničku struku.

– Daleko od toga da sam otišla u Švedsku trbuhom za kruhom. Mislim da su u svim vremenima i

sustavima liječnici živjeli bolje od prosječnog čovjeka, ali kad vam se pruži mogućnost za nečim boljim, ne samo u financijskom smislu nego i u pogledu kvalitete života, a k tome ste u godinama kad želite učiti i spremni ste za promjene i izazove, takvu je mogućnost teško odbiti, konstatira **Valentina Čović**.

Nema nedodirljivih

Mogućnosti usavršavanja i vlastitog izbora, koje su joj se otvorile po dolasku u Švedsku, ne daju se, kaže, mjeriti s uvjetima koje je imala u Hrvatskoj. »Ni za tri života ne bi mi se pružilo toliko šansi koliko u Švedskoj sada. Ovdje ne mora netko zvati nekoga tko zna nekoga da bi neka ideja prošla, da biste dobili edukaciju ili priliku za dokazivanje«, veli ova psihijatrica koja je u Švedsku otišla nedugo po završetku specijalizacije.

Posao je dobila preko agencije Paragona, koja posreduje u zapošljavanju liječnika u Europi. Javila im se, kaže, iz znatiželje, a vrlo brzo je počela dobivati konkretne ponude za posao. Potencijalni poslodavac platio joj je dvodnevni put u Švedsku, a odluka je, kaže, pala preko noći.

– Otišla sam u Varšavu na plaćeni tečaj jezika, a nakon toga sa suprugom i petogodišnjom kćeri preselila u Švedsku. Poslodavac je snosio sve troškove, uključujući i prijevoz svih naših stvari iz Vinkovaca do Švedske. Kad smo došli čekao nas je stan, vrtić za kćerku i posebna teta koja govori hrvatski kako bi našoj Miji olakšali prve tjedne, prepričava vinkovačka liječnica.

Ponuda koja se teško odbija

U Švedskoj je nedavno tjedan dana proveo i jedan ugledni obiteljski liječnik, koji ozbiljno razmišlja o odlasku. Ono što je vidio u ambulantomama u Švedskoj neusporedivo je, kaže, sa sumanutim radnim danom u njegovoj ambulanti koju dnevno posjeti između 70 i 90 pacijenata. Dok obiteljski liječnici u Hrvatskoj mjesečno raspolažu primanjima od 7.000 do maksimalnih 15.000 kuna, Švedska im nudi plaću u rasponu od 4.000 do 7.000 eura, dnevni rad s najviše 10 pacijenata i potpuno društveno uvažavanje.

– Teško je to odbiti. Nude mi visoki životni standard i uvjete rada iz snova. U Švedskoj se prema liječnicima svi odnose s poštovanjem, uvažavanjem, svi su al pari, nema privilegiranih. Ovdje s druge strane imamo nestabilnost, nesigurnost i neuvažavanje struke, ne možemo kvalitetno raditi svoj posao, ističe ovaj liječnik koji je želio ostati anonimn.

Jedini mu je argument za ostanak, kaže, što voli Hrvatsku. Što će prevagnuti u njegovoj odluci ne zna, no umorilo ga je, kaže, što u administraciji uporno sjede ljudi »koji gledaju vlastite interese, koji se dodvoravaju populaciji, a ne žele potegnuti ispravne poteze«. U Hrvatskoj bi ga, zaključuje, zadržala situacija u kojoj bi standardni broj pacijenata u obiteljskoj medicini bio 1.200 po liječniku, gdje bi se dodatni rad doista stimulirao, a riječ liječnika u kreiranju zdravstvene politike imala svoju težinu.

Na novom radnom mjestu oduševio ju je, kaže, timski rad u kojem »nema bogova i nedodirljivih«, gdje se odluke uvijek temelje na dogovoru i nema hijerarhije kao u Hrvatskoj.

– Ovdje se jednako cijeni rad njegovatelja kao i liječnika, oboje sudjeluju u raspravama i njihovi se stavovi jednako uvažavaju. Ako liječnik zakasni na sastanak, ne čeka ga posebno mjesto za stolom

niti kava kad dođe na posao, nitko za njim ne pere čaše. Nemoguće je da ti šef bude netko tko nema dobar odnos sa osobljem ili koji ga na bilo koji način potcjenjuje izazivajući grč u želucu, ilustrira Čović Muškić. Iznenadilo ju je, kaže, što su svi zaposlenici jednako važni, od liječnika do spremačica i svi moraju jednako biti zadovoljni na svom poslu. Nedavno su, kaže, imali slučaj zaposlenice koja je osjetljiva na miris parfema i svi su se u trenu dogovorili da se prestane koristiti parfem na radnom mjestu.

Dug domovini

Plaća joj je, kaže, četiri puta veća nego u Hrvatskoj, a u odnosu na troškove života sada živi dva do tri puta bolje. Standard je takav da ne mora raditi puno radno vrijeme, već sama određuje koliko želi raditi, a ostatak vremena može se posvetiti obitelji. Idućih šest godina dodatan će joj trošak biti i vraćanje duga vukovarskoj bolnici za neodrađenu specijalizaciju, jer nije odradila pune četiri godine kao specijalist već samo jednu.

– Vukovarskoj bolnici moram vratiti 60.000 eura u sljedećih šest godina. Znam da se mora vratiti »dug domovini« za školovanje, ali da se u troškove specijalizacije broje i bruto plaće liječnika, pa i božićnice i dar za dijete... mislim da je to presedan koji postoji samo u Hrvatskoj, razočarana je ova liječnica. Upravitelj bolnice prijetio joj je, kaže, interpolovom tjeralicom ako ne potpiše da će vratiti novac.

– Ni danas ne znam je li to bilo smiješno ili tragično, ali u tom trenutku sam se osjećala kao da sam zapela u Staljinovo doba ili da sam jedan od aktera iz Fimi medije., veli Valentina, koja zbog svega nema volje vratiti se u hrvatsko zdravstvo.

Hrvatsku ovih dana napušta i jedan od vodećih intervencijskih radiologa u Hrvatskoj, **Karlo Novačić** iz Kliničkog zavoda za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju KB Merkur. Ugledni specijalist kliničke radiologije sa subspecijalizacijom intervencijske radiologije nakon 14 godina rada na klinici odlučio je otići unatoč tome što je radio vrhunsku medicinu u vrhunskoj ustanovi. Novačić je član tima KB Merkur za liječenje raka jetre koji je uveo minimalno invazivnu metodu liječenja kemoembolizacijom, kad se tumor ne može liječiti kirurški, a zajedno s timom vaskularnih kururga radi minimalno invazivno liječenje aneurizmatičke bolesti abdominalne aorte postavljanjem stent-graftova. Jedini u Hrvatskoj uveli su i metodu aktivnog liječenja duboke venske tromboze, a certificirani su za aktivno liječenje plućne embolije.

– Radim u vrhunskoj ustanovi koja je kvalitetom na istoj, ako ne i višoj razini od brojnih europskih centara, i to zahvaljujući u prvom redu razumijevanju uprave bolnice i uvođenju novih metoda liječenja unatoč katastrofalnoj ekonomskoj situaciji. Ipak, već godinama ne uspijevamo pokriti troškove novih metoda koje smo uveli, a ja jednostavno ne želim raditi na način da bolesniku pružam vrhunsku uslugu, a u glavi istovremeno računam trošak, ističe Novačić.

Promašena politika

Zbog nerealno niskih bolničkih limita, redovito se događa da HZZO ne pokrije ni troškove materijala za pojedine zahvate. Za primjer navodi postupak proširenja sužene krvne žile balonom i ugradnju stenta, gdje je trošak materijala veći od 12.000 kuna, a HZZO plati manje od 10.000 kuna. »Limit Zavoda potroši se za 15 dana i zapravo bi najbolje bilo, barem što se tiče HZZO-a, sredinom

mjeseca staviti ključ u bravu«, ilustrira Novačić, razočaran time što spora administracija HZZO-a već punih šest godina ignorira zahtjeve za financiranjem novih metoda koje su na klinici uveli.

– Radite zahvate koji su »up to date« u svijetu, a kod nas administrativno ne postoje. Takva je situacija suluda, ocjenjuje zagrebački radiolog, kojega je, kako priznaje, na odlazak iz Hrvatske natjerala »loša situacija u državi, nebriga za liječnike, nepoštovanje prema toj struci, kontinuirano blaćenje liječnika u medijima i potpuno promašena zdravstvena politika«.

– Vjerujem da ni jednom liječniku nije bilo lako donijeti takvu odluku, pa tako ni meni. Nisu posrijedi samo finacijski razlozi, naše je zdravstvo u kolapsu. Većina bolnica je stara, neprimjerena za bolesnike i osoblje, nema novca da se takvo stanje promijeni, liječnici su kontinuirano loše prezentirani u medijima, govori se da primaju plaće veće od 20.000 kuna, a ništa ne rade. Vjerujte, da su nam plaće takve mali bi se broj liječnika uputio preko granice, tvrdi Novačić, nezadovoljan time što se u hrvatskom društvu ne cijene »krvavo zarađene diplome, specijalizacije i subspecijalizacije«. Dok bi se da je ostao ovdje morao boriti s vjetrenjačama, u londonskoj bolnici »Queens Hospital« čekaju ga vrhunski uvjeti rada, plaća primjerena struci i društvenom statusu...

– Od prvog trenutka osupnuti ste odnosom prema vama, pitanjima kakve uvjete želite u svojoj sobi, kakvo računalo vam treba da vam bude ugodno raditi.. od vas se očekuje samo da budete liječnici i to radite u najboljim mogućim uvjetima, ilustrira Novačić. Sve što se radi izvan ugovorenog 40-satnog radnog tjedana dodatno se plaća, vikendom se može zaraditi u drugoj bolnici, nitko ne brani dodatni rad privatno.

– Odlučio sam se za odlazak da bih sebi i svojoj djeci osigurao bolju budućnost koja im je ovdje sve samo ne svijetla, zaključuje zagrebački radiolog. Jednog bi se dana, kaže, volio vratiti u Hrvatsku, ali bi se na to odlučio tek ako se zdravstveni sustav iz temelja promijeni i prestane ovisiti o tome koja je politička opcija na vlasti.

Članak je objavljen na: <http://novilist.hr/Vijesti/Hrvatska/Egzodus-lijecnika-U-Hrvatskoj-mi-se-za-tri-zivota-ne-bi-pruzilo-toliko-sansi-koliko-u-Svedskoj>
Copyright © 2009 Novilist.hr. Sva prava pridržana.